

Kvarnen vid Västervret

Text: Tord Bodin

Det är ju allmänt känt att tiden går fort om inte annat när man blickar tillbaka. Liksom tiden går försvinner också minnena om hur vår bygd en gång såg ut. Det är också märkligt att hur värtaliga vi än är kan vi inte för nya generationer i ord återge hur det en gång har sett ut. Det är kanske här som en liten uppmaning är på plats, ta en bild på den omgivning du vet kommer att förändras. Detta är vi nog dåliga på lite till mans trots att det i dag ges många möjligheter och för en billig penning.

När vi för en tid sedan beslöt att ordna en fotoutställning "Oppala och Björke från ovan" på Logen i Oppala hörsammade många detta och lånade ut sina bilder. En hel del av dessa, främst flygfoton, var från 50-talet. Bilderna är nu avfotograferade och kan visas vid lämpligt tillfälle igen.

En av bilderna som jag tänkte stanna upp inför i det här numret av hillebygden hade Lars Lindblom i Björke vänligheten att låna ut. Det är ett flygfoto från början på 50-talet som visar fädernegården, men också omgivningen däromkring, som jag tror är av stort allmänt intresse. Här syns de orörda åker- markerna där vi skolbarn i Björke hade våra skidspår. Delar av vägen från Björke ner till stationen är också synlig liksom en stor del av kvarnbyggnaden och den ur trafik-synpunkt så förrådiska kvarnkurvan. Jag är övertygad om att många har minnen från den samlingsplats som kvarnbron utgjorde. Det var en lång bro utefter hela byggningens bredd som också tjänstgjorde som lastbrygga.

Att landskapet drastiskt förändrats kan var och en beskåda på plats. Men hur det en gång var det är sämre. Hur många minns t.ex. Erik Larsson? Ja inte många. Säger man däremot Kvarn-Erik, ja då ökar igenkännandet betydligt. Men som jag skrev i inledningen till detta reportage, tiden går fort och det är nu 30 år

sedan, närmare bestämt i december 1978, som Erik tog emot lokalpressen vid kvarnen och lät meddela "det här lönar sig inte längre". Kvarnen kommer att läggas ner, för nu står inga långa rader med hästlass eller traktorvagnar med säd här på höstarna när bönderna tröskat. Och nu kommer inte längre åkare Elof Wikman med lastbil med säd från Trödje och skären. Få är de om nu lyfter locket till sädeslåren och känner doften av vad som är växt och jord. Att det är få, beror naturligtvis på att djurhållningen minskat. Nu finns det inga hästar, bara travhästar och någon leksakshäst sa Erik vid den tiden för trettio år sedan. Han avslutar reportaget med att återge ordspråket "idag är det bara hästar och dumt folk som jobbar så nu är det bara dumt folk kvar".

Därmed satte Erik punkt för verksamheten i kvarnen men sågen var i drift ännu något år. En epok hade gått till ända som då pågått i ca 40 år och nu 30 år senare är alla spår borta. Endast en bild kan berätta hur de obebyggda åkrarna, vägarna och kvarnen såg ut.

Flygfoto från 50-talet över delar av Västervret. Vägen till järnvägsstationen syns överst på bilden.

[Hillebygden, Nr. 1, 2008]